

Sjálvhjálparbólkur í Kvinnuhúsinum um incest:

Tað burturtagda fram í ljósmála

Kanningar í grannalondum okkara vísa, at fyra prosent onkuntíð hava verið fyri kynsligum ágangi. Eftir hesum hava fleiri hundrað gentur og dreingir tíðliga í barnaárum verið fyri slíkum tilburðum í Føroyum. Kvinnuhúsið hevur nú á øðrum sinni stovnað sjálvhjálparbólkk fyri sexúelt misbrúktar kvinnur

Tað er ikki bert í øðrum londum, at smábørn verða sexúelt misbrúkt. Hetta fer eisini fram á okkara leiðum, og hevur helst allar dagar verið til, hóast tað ikki hevur verið tosað um tað.

Í Kvinnuhúsinum í Havn, hava tær júst stovnað sjálvhjálparbólkk fyri kvinnur, sum hava verið fyri kynsligum ágangi.

Hetta er annar sjálvhjálparbólkkur av sínum slag í Føroyum. Anna Debes Hentze, sálarfrøðingur og leiðari í hesum bólkkum, sigur, at hetta er ein hjálp til sjálvhjálp, sum heitið sigur.

- Bert tað at koma saman við øðrum kvinnum, sum hava verið fyri somu hendringum, tosa um sínar upplivingar, og hoyra hvat aðrar hava at siga, kann vera ein hjálp hjá tí einstøku, at koma sær viðari.

Eisini kynsligan ágang

Orsøkin til, at hetta burturtagda fyribrigdi nú kemur fram í ljósmála, kemst av, at nógvar kvinnur, sum leita sær hjálp ella ráðgeving í Kvinnuhúsinum, hava verið fyri kynsligum ágangi í barnadøgnum.

Anna Debes Hentze sigur, at kanningar aðrastaðni vísa, at kynsligur ágangur móti smábørnum oftari fer fram í bygðasamfeløgum enn í stórbýum.

Eisini vísa kanningar, at umleið 4 pst. av øllum kvinnum, hava verið fyri kynsligum ágangi av ymsum slag, frá at menn hava verið ónæriligar móti smágentum til grovari tilburðir sum incest (blóðskemd) millum foreldur og børn.

Töluni verða býtt sundur soleiðis, at 2 pst. av tilburðum eru millum foreldur, systkin, pápabeiggja o.s.fr., sum eru tær nærmastu, og hini 2 prosentini er ágangurin framdur av vinfólkkum í húsinum og grannum og fólki annars, sum børmini kenna

Fleiri hundrað tilburðir í Føroyum

- Eftir tí, sum vit plaga at samanbera okkum við grannalondini, so hava leysliga mett, eini 800 konufólk í Føroyum verið fyri onkrum slag av kynsligum ágangi, sigur Anna Debes Hentze.

- Töluni fyri at pápan fremja grovan ágang móti dóttur, eru best kend, men talan kann eisini vera um misbrúk, har pápin ger seg inn á sonin, ella at mamman ger seg inn á dóttur ella son o.s.fr..

- Hvussu gomul eru børnini, og hvørjir tilburðir av slíkum slag eru?

- Tað kann verða alt frá at ein tilkomin persónur er ónæriligur móti barninum, til samlegu. Dømi eru um børn heilt frá fimm ára aldri og uppfeitur, hava verið misbrúkt til tær gerast tilkomin.

Eru kensluliga brekað

- Fólk, sum fremja ágangin eru ikki í ávisum sosialum støttum. Tey kunnu vera vanlig fólk, við útbúgving og í góðum korum. Tey kunnu vera andaliga væl fyri, men kensluliga duga tey ikki at hava samband við fólk, sigur Anna Debes Hentze.

Bert fyri at nevna dømi, so kann talan vera um mann, sum roynir at søkja sær kærleika, men kemur til at misbrúka álitið hjá barninum, fyri at nýta sín sexúella tørv.

- Kenslur hansara fyri barninum verða til sexúella trongd, tí hann ikki megnar at svara barninum við náttúrligum kenslum.

Ofta eru tey sum fremja kynsligan ágang foreldur, sum krevja nógv av barninum, men ikki duga at geva tí kærleika. Hetta er barninum til stóran skaða seinni í lívinum.

Verður ikki avdúkað

- Ger pápin ella annar í familjuni seg inn á dóttur, hvussu kann tað so gerast uttan so at mamman varnast tað?

- Tað er kanska tí pápin og mamman líkjast kensluliga, og tí tey ikki eiga evni til náttúrligan kærleika.

- Kansk finna eisini slík foreldur saman, tí tey líkjast ella hava somu menniskjanslig brek. Tað kann samanberast við, at ein kvinna, sum hevur verið gift við alkoholikara, finnur saman við øðrum alkoholikara, um hon giftist aftur - bert fyri at lýsa kensluliga sambandið.

- Við øðrum orðum, fólk hava avlagað kenslulív, og verða drigin at hvørjum

øðrum, júst tí tey kensluliga líkjast.

- Slíkar kvinnur eru oftani eisini sjálvar misbrúktar í barnadøgnum.

Í kjalarvørrinum av kynsliga áganginum kemur eisini hóttanin frá tí tilkomna, um barnið sigur nakað um tilburðin fyri øðrum.

- Barnið verður hótt við einum og øðrum, eitt nú at pápin verður koyrdur í gegl, ella at barnið verður revsa og koyrt á banaheim. Tílikt, sum fær barnið at halda, at tað hevur skyldina. Tí kemur kynsligi ágangurin ikki fram í ljósmála.

Hetta eru tey mest vanligu døminu um misbrúk av børnum, men umframt tað, eru eisini sinnissjúku tilburðirnir, har harðskapur og valdaligar gerðir verða framdar móti børnum.

Børn verða eisini líkamliga meislada

- Dømi eru eisini um foreldur, sum beinleiðis hava meiðslað børn so illa, at tað er meldað til lögregluna, sigur Anna Debes Hentze.

Seinastu 25 árinu hava 10 tilburðir í Føroyum verið í rættinum, harav onkur er

dømdur. Eisini eru nógv dømi um at slík sakarmál eru fráfallin, tí málið hevur verið ov gamalt.

Líðingar í tøg

- Í slíkum samfelag sum okkara, har øll kenna hvørt annað, hevur tað helst verið tilburðir, har barnið óráttvíst ikki hevur fingið viðhald, tí dómsvaldið hevur hvept seg við at fella dóm í so eymum máli. Tað eru gitingar, men óivað hevur tað ikki verið lætt hjá teimum, sum hava verið fyri sexúellum ágangi at standa fram og ákæra misbrúkan.

- Nógv hava tí ivaleyst líðið undir slíkum ágangi í tøg, sigur Anna Debes Hentze.

- Hvussu sleppa misbrúkt børn frá slíkum ágangi, tá tey verða tilkomin?

- Tað setur síni spor á vaksnamannatilveruna, og kemur til sjóndar seinni, sum sálarligir veikleikar av ávisum slag. Tó skal viðmerkast, at ungafólk, sum ikki hava verið fyri kynsligum ágangi, eisini kunnu fáa somu brek, sum her verður greitt frá.